

Landbouw

Mensen, die zich verbinden met de landbouw. Dat is waar het voor Tineke van den Berg en Tom Saat om gaat op hun Stadsboerderij Almere. Die verbinding is een ander soort verbinding dan vroeger. Toen was het een noodzakelijke verbinding: werken in de landbouw. En nu?

De deuren wijd open

“Bent u de boerin?” Dat is de vraag die ik van jonge kinderen het meest gesteld krijg. Groot ontzag valt mij dan ten deel, plus de mededeling: ‘Ik word later ook boer’.

Bij veel oudere bezoekers maak ik mee, dat de geur van stalresten goede boerderijherinneringen tot leven brengt. Het boerenleven zit blijkbaar nog ergens in ons, en we zijn ernaar op zoek.

De loop der seizoenen ervaren; dood en leven van dichtbij meemaken; in verwondering en verbondenheid je werk doen; zingeving als beloning ontvangen, - voor mij als boer is het dagelijkse kost. Zeker in tijden waarin de meeste mensen in hun werk veraf zijn komen te staan van deze aspecten, besef ik de rijkdom die landbouw mij en mijn collega-boeren kan bieden. Maar niet alleen aan boeren, ook aan burgers.

Voor burgers staat de landbouw verder weg,

wordt weer

maar je kan je er bewust mee verbinden door bijvoorbeeld vitale voeding te eten, interesse te (leren) hebben in herkomst van voedsel en in levensprocessen, je voeten in de klei te zetten en verantwoordelijkheid te nemen voor de aarde. Waar kan dat beter dan op de biodynamische boerderij...?

Eeuwenlang werden boerendochters en -zonen ook weer boer. Vanzelfsprekend zeg maar. Dat is nu anders. Kiezen om boer te worden deed ik veertig jaar geleden, en sinds 1995 op de Stadsboerderij. Van het begin af

aan wilden we op de Stadsboerderij ook anderen meenemen in het boerenleven. Omdat het voor ons het mooiste leven is, en het de basis kan zijn van vele vormen van bedrijvigheid, samenwerken en samenleven. Als 'nieuwe boer' (want ik was niet geboren als boerendochter) lijkt ik nog meer doordrongen te zijn van de waarde en zingeving, die je op de boerderij kunt ervaren. Dus staan de deuren van onze stal sinds het begin wijd open.

Verbinding zoeken

We zoeken steeds naar manieren van verbinden die de landbouw recht doen en die ook bij ons passen: schoolklassen van basisonderwijs en middelbare scholen, stagiaires en vrijwilligers, zorgvragers en excursie-gangers. De boerderij heeft voor allen veel te bieden. De vleesverkoop en de wekelijkse boerenmarkt zorgen voor een constante stroom van consumenten richting ons erf. Het jaarlijkse

Oogstfeest is een begrip in Almere, evenals het theater met pop-up restaurant, dat elke zomer zes weken neerstrijkt. Via Facebook delen we boeren-lief&leed. En trouwe klanten investeerden in zonne-energie op het staldak om het vlees in te vriezen.

Landbouw- en cultuurontwikkeling

Voor mij staat wat wij op de Stadsboerderij doen in een grote en betekenisvolle ontwikkeling: cultuurontwikkeling. Landbouw- en cultuurontwikkeling lopen samen op. Aan de landbouw (her)ken je de beschaving. 9000 Jaar geleden begon de mens met het in cultuur brengen van de aarde, toen hij begon met de teelt van gewassen. In die tijd was agricultuur een geschenk van de goden: de kennis voor veredeling van de eerste graan-gewassen in Mesopotamië werd direct uit de geestelijke wereld ontvangen. Er waren geen

laboratoria of wetten van Mendel bij nodig. Nu we zo langzamerhand van God los zijn geraakt, verliezen we ook het contact met de agricultuur en weten we bijna niks meer over de herkomst van ons voedsel, of over wat voedsel eigenlijk zou moeten zijn. Landbouw wordt nu gezien als een economische activiteit van op winst gerichte ondernemers, en voedsel als een noodzakelijk iets om in leven te blijven.

Daar kun je anders naar gaan kijken als je je voorstelt dat landbouwers de aarde verrijken en dat landbouw vitaliteit en energie oplevert voor de samenleving. En als je als consument voedsel niet alleen als maagvulling ervaart. Door je als boer of consument bewust weer te verbinden met de aarde en met de landbouw, kunnen we een stapje verder komen in onze mens-ontwikkeling.

Het is nog geen twee generaties geleden dat in onze Nederlandse samenleving iedereen een kort lijntje met de landbouw had. Je oom was nog boer, of je moeder kwam van de boerderij. In korte tijd zijn we onze agrarische roots kwijtgeraakt en zijn daar veel andere interessante bezigheden voor in de plaats

cultuurdrager

gekomen. Tegelijkertijd blijven mensen zich aangesproken voelen door het boerenleven. En neemt ieder zijn kinderen of kleinkinderen graag mee naar de boerderij, om koeien te kijken, appels te plukken en de boer aan het werk te zien.

Bedrijvigheid

In die culturele ontwikkelingslijn passen de vele bijzondere en waardevolle relaties en initiatieven, die bij ons tot stand kwamen, - gedragen door de boerderij.

In de loop van de jaren hebben bijvoorbeeld startende ondernemers op de boerderij hun eigen bedrijvigheid ontwikkeld: de imker, de kok, de cateraar, de zorgondernemer, de bakker, de bloementeler, de houtwerker, de kunstenaar. De boerderij levert hen een fysieke plek, grondstoffen, faciliteiten en een inspirerende omgeving. De nieuwe bedrijven leveren de boerderij samenhang, een bijenstal, een kruidentuin, en mooie producten. Ik vind het fantastisch om de overvloed van het boerenwerk met anderen te kunnen delen. Wat een rijkdom!

Via de boerderij hebben ook tientallen

Almeeders elkaar gevonden in het verzamelen en verwerken van wat er aan eetbaars groeit in het Almeerse landschap: in de tuinen, de bossen, de parken en op de akkers. Samen plukken en rapen, en daar in jam-sessions allerlei lekkers van maken. Vindplaatsen en recepten uitwisselen, nieuwe producten ontwikkelen, handige gereedschappen delen, en wellicht een ambachtscentrum starten. Dit initiatief heet 'Almeerse Weelde' en het groeit en bloeit.

Wonen op de boerderij: 'Vliervelden'

Sinds 2018 heeft de Stadsboerderij er een nieuw erf bij: 'Vliervelden'. Hier kunnen we een volgende verbindingstap zetten: wonen op de boerderij. Rond de koeienstal bouwen mensen hun eigen huis of ze nemen hun intrek in een appartement in het Poortgebouw. Hier worden nu bomen geplant, tuinen aangelegd, kippen gehouden, sloten gegraven, huizen gebouwd, werkplaatsen ingericht. Inmiddels is er al de bloemenpluktuin 'Vliervelden' te vinden en ook de galerie/atelierruimte van 'Access to Nature'. Ook biedt het erf al ruim-

te aan muziekfestival, stadslandbouwmarkt en kerkuielen. Zo ontstaat op het erf een levendige plek. Wonend en werkend bouwen we aan een rijke leefomgeving met de landbouw als basis.

Landbouw - cultuurdrager

De landbouw wordt zo weer cultuurdrager. Betrokkenheid van mensen betekent in deze tijd niet meer dat ze landarbeider moeten worden, al kan dat wel. De mens is immers ook veranderd in de duizenden jaren sinds ze met landbouw begon. We hebben een keuze in de manier waarop we ons verbinden met de landbouw. Dat is mooi. Daar groeien we door. AP

Tineke van den Berg (1960), al 23 jaar gelukkig boerin op De Stadsboerderij bij Almere. stadsboerderij-almere.nl, [facebook.com/stadsboerderij-almere](https://www.facebook.com/stadsboerderij-almere)

